

20.437 INTRODUCCIÓ AL DRET

Semestre Set. 23 – Gener 24 Mòdul 1

Unitat d'Aprenentatge 1 – GES 1

El dret: per què i per a què?

- [Itinerari d'estudi de la Unitat d'aprenentatge](#)
- [Presentació de la GES](#)
- [Objectius](#)
- [Conceptes més importants](#)
- [Lectures complementàries](#)

• Itinerari d'estudi de la Unitat d'Aprenentatge 1

LLISTAT DE TASQUES I DEDICACIÓ HORÀRIA ESTIMADA

- Lectura de la GES 1
- Lectura i estudi del Mòdul 1
- Lectura (opcional) dels materials complementaris indicats a la GES 1
- Lectura de l'enunciat de la PAC 1
- Realització de la PAC 1
- Lectura de les solucions de la PAC 1

La dedicació horària total estimada per aquesta unitat d'aprenentatge és de **25 hores**

Presentació

El dret és un fenomen social complex i amb múltiples dimensions que pot estudiar-se des de diferents òptiques o perspectives. En aquest primer mòdul ens centrarem en primer lloc, en els motius o raons que justifiquen l'existència d'un sistema jurídic mínim. En segon lloc, el mòdul planteja el problema de per a què serveix el dret (és a dir, quines són les seves funcions) en un sistema social més ampli. Si bé la majoria d'estudis introductoris al dret destaquen el seu paper central en la prevenció i gestió de conflictes i, també, en la promoció de la seguretat, pau i justícia socials, el nucli central d'aquest mòdul es dedica a sistematitzar i desenvolupar aquestes funcions: control social, legitimació del poder, seguretat jurídica i promoció de la justícia. També s'expliquen les principals tècniques de què disposa el legislador per tal d'assegurar el seu compliment. En suma, en aquesta primera part de l'assignatura s'aborden les preguntes sobre el per què i el per a què del dret i s'exposen les respostes a aquests interrogants.

Objectius

Aquesta guia pretén oferir una ajuda per a l'estudi del primer mòdul de l'assignatura *Introducció al Dret*.

L'objectiu principal d'aquest mòdul és oferir a l'estudiant un panorama de les principals raons o motius pels quals les societats humanes compten amb sistemes jurídics, i quines són les funcions, objectius o propòsits fonamentals que es pretenen aconseguir a través del dret, de manera que es comprengui comprendre la rellevància de l'existència d'aquest fenomen en les nostres societats.

En el mòdul es planteja com a objectiu principal l'estudi del "per què" i del "per a què" del dret. Per donar respostes adequades a aquests interrogants, els objectius secundaris d'aquesta unitat són:

- Conèixer els problemes d'interacció social així com els potencials conflictes que sorgeixen com a conseqüència dels mateixos, i reflexionar sobre la utilitat de les normes en la solució d'aquests conflictes socials.
- Comprendre la justificació del "contingut mínim del dret natural" proposada per H.L.A. Hart, donat l'objectiu fonamental de la supervivència i considerant certes característiques bàsiques comunes a tots els éssers humans.
- Conèixer una tipologia bàsica de funcions del dret distingint en cada cas una "interpretació descriptiva" i una "interpretació valorativa", que inclou les idees de control social (en les seves

dues vessants d'integració i regulació), la seguretat jurídica, la legitimació del poder polític, i la promoció de la justícia.

L'objectiu essencial és que els/les estudiants s'iniciïn en l'estudi del dret contemplant aquest fenomen com una part d'un sistema social més ampli i, de manera més concreta, que aprofundeixin en el seu paper central en la promoció de certes funcions i valors socials .

Conceptes més importants

Els conceptes centrals que són objecte d'estudi en aquesta primera part de l'assignatura són els següents:

- **Coacció:** Una de les tècniques principals per assegurar que el dret compleix la seva funció bàsica de control social. De manera fonamental, consisteix en l'amenaça de sancions jurídiques negatives. Els estats moderns es caracteritzen per la institucionalització i centralització d'aquesta tècnica.
- **Contingut mínim del dret natural:** Tesis proposada per H.L.A. Hart mitjançant la qual fonamenta la necessitat d'un contingut mínim del dret amb base a l'objectiu de supervivència i un conjunt de característiques bàsiques comunes a tots els éssers humans.
- **Control social:** Una de les funcions principals que s'atribueixen al dret. En termes generals, té relació amb la pau social. Es concreta en dues dimensions bàsiques: regulació i integració.
- **Funció legitimadora del dret:** Aquesta funció s'entén en el context de les relacions entre dret i poder. Fa referència a la idea que el dret contribueix a evitar que l'exercici del poder estatal, amb els límits a la llibertat individual que sol implicar, s'associï a un pur exercici de dominació.
- **Justícia:** ideal abstracte que involucra consideracions substantives relacionades amb la legitimitat moral de les normes jurídiques. La promoció d'algun ideal de la justícia és una de les funcions centrals del dret.
- **Problemes d'interacció social:** Referència als conflictes que sorgeixen com a conseqüència de la vida en societat. Aquests poden ser degut a l'existència de finalitats incompatibles entre les persones, però també es fa referència a problemes que sorgeixen a causa de la manca de pautes o criteris per coordinar fins comuns.
- **Seguretat jurídica:** Funció del dret que es relaciona amb les idees de certesa i previsibilitat. Aquesta funció exigeix, principalment, la redacció de normes clares i precises, la publicitat de les normes, i el seu compliment i aplicació per part dels òrgans de l'estat. Sense seguretat jurídica, és difícil que el dret pugui garantir el control social.
- **Tècnica promocional:** Tècnica mitjançant la qual es fan servir les normes jurídiques com a incentiu de caràcter positiu perquè el dret pugui realitzar la funció de control social de manera efectiva. És una tècnica que s'utilitza com a alternativa a la coacció.

És important que el/la estudiant es familiaritzi amb aquestes nocions d'ús habitual en el llenguatge jurídic, però, sobretot, és fonamental que compregui les connexions entre aquests conceptes bàsics, així com les principals idees que s'exposen al llarg del mòdul. Un cop completat l'estudi, i realitzades algunes de les lectures bàsiques o complementàries que s'indiquen, el/la estudiant hauria de ser capaç de respondre raonadament a preguntes com les següents (que pressuposen el coneixement dels conceptes bàsics analitzats al llarg del mòdul):

1. De quina manera el dret pot contribuir a solucionar els problemes d'interacció social?
2. Quines són les característiques bàsiques comunes de tots els éssers humans que, juntament amb l'objectiu de la supervivència, justificarien un contingut mínim legal?
3. En quina mesura el dret pot complir la funció d'integració social mitjançant l'ús de tècniques

repressores?

4. La regulació contribueix necessàriament a disminuir el conflicte?

5. Quina és la rellevància per a les persones que es garanteixi la seguretat jurídica?

6. Per què el dret contribueix a la legitimitat del poder? Quina és la diferència entre legitimitat i legitimació?

7. Des de quina perspectiva és rellevant afirmar que una de les funcions principals del Dret és contribuir a una societat més justa?

LECTURES COMPLEMENTÀRIES

Al llarg del mòdul s'inclouen recomanacions bibliogràfiques específiques dirigides a complementar i facilitar l'estudi de les diferents seccions. En aquest apartat s'inclou una selecció d'obres que tracten el tema de les funcions del dret en general, o bé algun dels temes més específics que es tracten al llarg del mòdul. Es recomana la lectura de les parts rellevants per aquest mòdul d'alguna d'aquestes obres.

I. Selecció d'obres introductòries a l'estudi del dret que contenen algun o varis capítols dedicats al tema de les funcions:

M. Atienza, *El sentido del derecho*, Barcelona, Ariel, 2001

N. Bobbio, *Contribución a la teoría del derecho*, Madrid, Debate, 1990

H. L. A. Hart, *El concepto de derecho* (traducció al castellano de G. Carrió, 1963. Sobre les circumstàncies que justifiquen la necessitat del dret i els problemes al voltant de la seva definició, veure pàgines 1-30.

A. Latorre, *Introducción al derecho*, Ariel, ed. 2002

J. de Lucas (coord.), *Introducció a la teoria del dret*, Valencia, Tirant Lo Blanc, 1995

J. J. Moreso, J. M. Vilajosana, *Introducción a la teoría del derecho*, Madrid, Marcial Pons, 2004

